

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA“ Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Legea Bancară și soarta băncilor românești din Ardeal și Banat. — Valorificarea economiei naționale. — Decizia comisiei centrale a timbrului. — Noul regim al devizelor.

Legea Bancară și soarta băncilor românești din Ardeal și Banat.

De Dr. Ioachim Toleiu, Cluj.

(Urmare).

3. Problema creditului fărănesc după războiu.

Se pot înlocui bănele românești din Ardeal și Banat? — Importanța creditului fărănesc după războiu și problema organizării lui. — Diferite forme de organizație. — Creditul funciar rural și creditul agricol. — Casele județene de împrumut pe gaj. — Un program de reorganizarea creditului fărănesc elaborat de Banca Națională. — Legea Mihalache și Societățile civile de credit funciar rural și de credit agricol. — Creditul Agricol Ipotecar al României. — Problema operației și rolul cooperativelor de credit în Ardeal. — Intre cooperativele de credit și băncile comerciale populare. — Cassa Națională de economie și Ceeuri Poștale. — Despre sucursale și agenții. — Chestiunea transformării băncilor societăți pe acțiuni în cooperative.

Concentrarea bancară cu prețul sacrificării băncilor mici ar fi justificată cu o singură condiție: dacă în locul băncilor desființate s'ar putea pune alte insti-

tuțiuni de credit mai bune sau cel puțin tot așa de bune. Căci recunoscând importanța capitală a creditului fărănesc în reorganizarea gospodăriilor rurale, este indiscutabil, că funcționarea normală a acestui credit are neapărată nevoie de o organizație adaptată tuturor necesităților economice locale.

Ori băncile mici românești — adevăratele bănci populare — de dincoace de Carpați, organizate pe bază comercială, de bine de rău, au satisfăcut aceste necesități primordiale, spre mulțumirea tuturor și în special spre mulțumirea păturii fărănești.

A desființa deodată aceste modeste înjghebări fără a avea la îndemână cel puțin un surogat potrivit, înseamnă a face operă negativă și distructivă, oprind pe loc mersul evolutiv al economiei românești.

Un astfel de procedeu este cu adevărat politică de harakiri și ea seamănă perfect cu mania de modernizare a aceluși proprietar nesocotit, care își dărâamă casa veche — bună rea, dar perfect folosibilă, — pentru a construi una nouă și modernă, fără însă a avea la dispoziție suma necesară în vederea construirii clădirii noi.

Dacă vom trece acum în sumară revizită diferitele forme de instituțiuni financiare menite să satisfacă nevoile inevitabile ale creditului fărănesc în finiturile alipite de dincoace de Carpați, vom vedea, că nici una dintre aceste instituțiuni nu este potrivită pentru a suplini

rolul covârșitor, pe care l-au jucat în acest domeniu băncile românești mici și mijlocii.

* * *

Ținând seamă de locul pe care îl deține agricultura în economia noastră națională, *creditul fărănesc merită să dea avânt acestui ram de producție — ajuns în urma reformei agrare în mare parte în mâini fărănești — a constituit în toate frământările noastre de după războiu una dintre cele mai de căpetenie probleme de stat.*

Cu toate acestea *problema creditului fărănesc încă nu a fost soluționată și ea se află și azi în faza embrională de dibuiri și experimentări.*

Actualitatea stringentă a creditului fărănesc a fost pusă în evidență în deosebi pe urma înfăptuirii defectuoase a reformei agrare, care a dat pământ țăranului, fără să-i dea și bani ca să-și procure inventarul viu și mort în vederea exploatarea loturilor primite.

Fiind exploatarea primitiv sau de loc, agricultura noastră — din ocupație imbelșugată și rentabilă ce era înainte de războiu, — a devenit după exproprierea moșiilor mari o ocupație deficitară, spre marea pierdere a economiei naționale.

Problema a rămas mereu actuală, căci fără a pune pe țăran în situația de a-și putea cultiva pământul în mod rațional, nu va putea spori randamentul agriculturii noastre nici cantitativ, nici calitativ.

Este adevărat că toate guvernele, cari s'au succedat după războiu la cârma statului, și-au dat seama de gravitatea acestei probleme și au încercat să o rezolve prin diferite soluțiuni, fie acordând prin lege avantajii fiscale pentru încurajarea inițiativei private, fie participând direct cu ajutoare bugetare la înființarea de instituțiuni de credit menite să vie în ajutorul țăranimii.

Putem însă anticipa constatarea că toate aceste încercări au rămas — în ce privește în special ținuturile de dincoace de Munți — lipsite de rezultatele scontate.

Și cu toate că măsurile legislative și administrative luate în acest scop erau dictate după mărturisirea inițiatorilor de

necesitatea de a înlocui băncile comerciale, ele nu au reușit să le clintescă din poziția ce și-au creat prin muncă și vrednicie în cursul mai multor decenii, — până la izbucnirea crizei generale și la aducerea diferitelor legi de „asanare“.

Neajunsurile de care au suferit toate aceste încercări pornite din bune intențiuni, sunt următoarele :

a) *Lipsa unui plan de ansamblu*, unitar și sintetic, care să asigure prin adeziunea tuturor partidelor politice o stabilitate și continuitate în opera de re-așezare a creditului rural ;

b) *Insuficiența fondurilor* aduse ca aport de către stat, din cauza greutatea bugetare, cu care a avut de luptat statul aproape tot timpul după războiu ;

c) *Plaga politicianismului*, care a folosit în bună măsură instituțiunile create de stat pentru căpătuirea și plasarea clientelei electorale, astfel că o parte însemnată a fondurilor destinate să servească de balsam pe număratoarele răni ale economiei rurale, s'au volatilizat în formă de salarii fabuloase, jetoane de prezență, tantieme, cheltuieli exagerate etc. Influențele politicianiste au avut un rol hotărâtor și la distribuirea creditelor ;

d) *Lipsa unei organizațiuni cu ramificații în comunele rurale*, din care cauză mare parte a plugarilor avizați la credit ieftin, sau nu au putut recurge la el, sau numai cu cheltuieli însemnate ocazionate de drumuri la centrele de județe.

Din aceste motive și din alte cauze secundare *nu țăranii s'au împărtășit de beneficiile institutelor de credit înființate cu scopul alimentării creditului fărănesc, ci aproape exclusiv marii proprietari cu dare de mână, sau politicianii.*

Institutetele de credit subvenționate de stat cu menirea expresă de a alimenta gospodăriile rurale cu credit ieftin, erau în epoca de după războiu următoarele :

A) *Creditul Funciar Rural* înființat încă în anul 1873, care acorda împrumuturi ipotecare pe termen lung, — în formă de scrisuri funciare. Acest credit „servea exclusiv interesele marelui proprietăți“¹³⁾ din vechiul regat, iar în Ardeal era și este ca și inexistent ;

¹³⁾ A se vedea expunerea de motive a legii pentru organizarea creditului funciar rural și a creditului agricol, din 27 Iulie 1929, M. Of. No. 188/1929.

B) *Casele județene de împrumut pe gaj*, înființate încă în epoca neutralității cu scopul de a acorda credite mai modeste plugarilor pe semănături. Fondul lor este de 300.000.000 Lei repartizat pe județe, după însemnătatea economică a fiecărui județ, de către un comitet central instituit pe lângă Banca Națională. Fondul a fost anticipat Ministerului de Finanțe de către Banca Națională și împrumuturile se votează de comisiunile instituite pe lângă sucursalele Băncii Naționale în frunte cu directorul fiecărei sucursale.

Deși ajutoarele acordate de aceste case nu sunt de disprețuit, totuși expunerea de motive a legii Mihalache mai sus invocată afirmă *insuficiența* acestui fond și în orice caz el este neîndestulitor pentru nevoile creditului reclamat de plugarii noștri.

După informațiunile mele laturea vulnerabilă a acestor case de credit este aceeași lipsă de organizațiune ramificată pe comune, din care cauză creditele acordate pe bază de certificate și de informațiuni date de „oameni de încredere” sunt foarte adeseori compromise și cele mai multe se sfârșesc cu proces.

C) *Legea unificatoare din 25 Iunie 1923* a așezat pe baze noi creditul funciar rural, preconizând crearea mai multor *societăți civile de credit funciar rural*.

Ori legea aceasta — deși cu caracter de unificare — era totuși adaptată numai la situația de drept din Vechiul regat, din care cauză în provinciile alipite nu s'a înființat nici o astfel de societate.

În vechiul regat s'a înființat în baza acestei legi în anul 1927 — pe lângă vechiul credit funciar rural — încă o nouă *Societate de Credit Agricol*, precum și o *Bancă Ipotecară Rurală*.

Conform expunerii de motive a legii Mihalache, și

„Aceste institute de credit pentru agricultură s'au dovedit insuficiente pentru a putea satisface nevoile de credit, chiar ale marelui proprietăți, fără să mai vorbim de mica gospodărie țărănească, care continuă să rămână la dispoziția cămătarilor”;

D) Pentru a vedea preocupările factorilor hotărâtori în ce privește problema creditului rural menționăm un interesant

și vast program de reorganizare a creditului agricol elaborat în 1925 de către Banca Națională, care a rămas însă ne-realizat.

În conformitate cu acest program întreg creditul agricol — atât cel pentru marea proprietate, cât și cel destinat micii proprietăți ieșită din reforma agrară, — urma să fie înglobat într-o singură instituțiune de credit înființată cu dubla participațiune a statului și a Băncii Naționale, și pusă apoi sub controlul direct al Băncii Naționale;

E) *Legea pentru organizarea Creditului Agricol din 28 Iulie 1929* (legea Mihalache) a prevăzut însemnate înlesniri de ordin fiscal în vederea întemeierii de societăți civile de credit funciar rural și de societăți de credit agricol al căror scop era acela de „a acorda credite pentru satisfacerea necesităților agriculturii și ale industriilor agricole”.

În special societățile civile de credit funciar rural, ce urmau să se înființeze de către proprietarii rurali cu un capital minimal de 20.000.000 Lei, erau menite:

1. să acorde împrumuturi ipotecare asupra teritoriilor rurale, în numărul sau în scrisuri funciare, pe termen lung sau pe termen scurt,
2. Să acorde împrumuturi pe gaj asupra produselor de orice natură ale solului, precum și asupra vitelor (inventar viu),
3. să acorde împrumuturi Băncii Centrale Cooperative și Cooperativelor de credit, pentru exploatarea solului și pentru industrializarea produselor agricole.

Precum se vede: un program mare și extrem de vast, cu un singur cusur, și anume că statul nu punea în vedere nici un fel de ajutor bănesc, — în afară de înlesniri fiscale și de ordin procedural în realizarea creanțelor, — iar *participarea capitalului străin*, care era prevăzută și preconizată de autorii legii (a se vedea expunerea de motive!), asemenea nu s'a produs, și în consecință cu toate bunele intențiuni ale legiuitorului, astfel de societăți civile de credit funciar rural nu au luat ființă până azi;

F) *Societățile de credit agricol* preconizate de legea Mihalache se constituiesc în sensul legii în formă de societăți comerciale anonime pe acțiuni între stat deoparte, și așezăminte publice,

bănci și alte instituțiuni financiare — de altă parte, — cu un capital social de 500.000.000 Lei, statul putând să subscrie până la jumătatea capitalului social. Scopul acestor societăți este acela de a face aceleași operațiuni de credit ca și societățile civile de credit funciar rural.

În baza acestei legi s'a înființat:
Creditul Agricol Ipotecar al României.

(Va urma).

Valorificarea economiei naționale.

Recolta noastră agricolă se apropie de seceriș. Până să putem constata rezultatul ei cu precizie, mai avem maximum, o lună și jumătate. De aceea nu este de mirare că iarăși s'a pus în studiu valorificarea ei. Mijloacele și metodele pentru valorificare nu sunt noi, căci ca totdeauna de cinci—șase ani încoace, s'a fixat un preț minim vagonului de grâu. Cu această metodă de valorificare a recoltei agricole, cea mai comodă ce se poate închipui, ne-am ocupat și anul trecut într'o serie de articole publicate în cadrul acestei reviste și am demonstrat că ea nu duce la scop. În felul acesta ne impunem doar nouă înșine un preț de cumpărare al grâului, fără să facem un pas măcar înainte, în fondul problemei. Să examinăm și acum puțin lucrurile, pentruca să vedem ce trebuie să înțelegem prin valorificarea produselor noastre agricole.

În această ordine de idei să ne aducem întâi aminte, că până în anii 1929—1930, cerealele au fost principala noastră marfă de export. Cu ajutorul lor, cărora li se adăugau petrolul, lemnele și vitele, am reușit să avem o balanță comercială excedentară. Excedentul balanței comerciale ne ajuta să avem în rezervă un permanent depozit de valută forte și astfel să îndrăsnim să trecem la stabilirea Leului.

Actualmente lucrurile și-au schimbat înfățișarea. Cerealele ca marfă de export, au trecut pe al doilea plan. Petrolul i-a luat locul. Ca rezultat de cifre, faptul n'ar avea mare importanță. Că avem devize exportând petrol și cereale, din punct de vedere contabil este tot una. Are însă altă importanță faptul, dacă în afară de punctul de vedere contabil, mai luăm în considerare și problema duratei, dacă nu chiar a permanenței fenomenului. Iar dacă observăm lucrurile pe această bază, apoi perspectivele nu sunt tocmai așa de trandafirii și iată de ce.

Oamenii competenți au arătat că industria petroliferă nu are o permanență pe care să se poată conta.

Mulți dau acestei industrii o durată cu sfârșit absolut apropiat. Între aceștia se găsește însuși dl Leon, actualul Subsecretar de stat la industrie și comerț, care într'o serie de articole a arătat că în felul și ritmul actual de exploatare al acestei bogății, nu mai putem conta decât circa cinci ani pe prezența ei, în subsolul Țării românești. Concluziunea este din cale afară de tristă și noi admitem că în judecarea lucrurilor s'a pus prea mult pesimism. Dar oricât de optimiști am continua să fim, nu vom putea nega, că izvoarele noastre petrolifere vor avea odată un sfârșit, fie acel sfârșit de zece ori mai îndepărtat de cum conchid concluziunile pesimiste. În consecință am mai avea în față circa cincizeci de ani în cari petrolul ca element de viață economică, ne poate ajuta la susținerea comerțului nostru exterior. Este acest termen mângăetor pentru noi și suficient de justificat, ca să nu ne impună să căutăm alte soluții? Noi afirmăm că nu și vom căuta să arătăm de ce.

Un stat nu poate trăi în limita granițelor sale, dacă admitem viabilitatea regimului capitalist. Viabilitatea acestui regim n'o putem noi însă condamna în fața atâtor încercări nereușite, cari s'au făcut cu alte sisteme de organizare socială. Dar chiar într'o presupunere contrară, această preocupare nu poate să formeze centrul activității noastre, căci ar însemna să lucrăm în desacord cu actuala organizare a statului, ceea ce este absurd și de neadmis. Așa că lucrurile nu se pot mișca, decât pe linia cunoscută: ca orice popor cu grije de viitorul nostru, trebuie să ne formăm un plan de acțiune pentru a înfrunța viața, plan de acțiune bazat pe realități. Iar realitățile nu pot să fie decât acelea cu durată continuă. Astfel ajungem la concluzia, că tot viața agricolă este fundamentul pe care poate să fie asigurată organizarea sănătoasă a statului. Iar în aceste condițiuni valorificarea cerealelor însemnează valorificarea economiei noastre naționale.

Punând plugăria în situațiunea de element de vivificare economică a țării noastre, soluțiunile pentru buna ei organizare trebuiesc căutate cu asiduitate, astfel ca ea să corăspundă în cel mai scurt timp acestei mari misiuni. Iar misiunea aceasta, plugăria nu și-o poate îndeplini, decât în cazul când e capabilă să dea un excedent de producție peste nevoile interne și un randament la Ha. care să permită un preț de concurență sub prețul de cost al pieței internaționale.

Se pare că instinctiv toată lumea este de acord cu misiunea agriculturii noastre din punct de vedere economic. De aceea se organizează mereu planuri de acțiune denumite ofensive agricole, dar fără ca ele să rupă concepția conservatoare, care ne-a terorizat până acuma. Se pleacă adecă dela atotputernicia biroului. O armată întreagă de agronomi și agricultori dau sfaturi teoretice, compun cifre statistice, dar nu

pășește la cel mai elocvent exemplu, care e fapta și demonstrațiunea reală.

De acelaș păcat, dar cu o corecție oarecare în spre bine, suferă și toate programele școalelor țărănești. Săteanul e ținut în banca clasei pus în fața tablourilor murale și numai la urmă ia contact cu lucrul la câmp, când ar trebui să fie invers: două straturi de pământ alături situate, să arate elocvent ce se poate obține din pământ prin două feluri de munci, una bine și alta nu destul de bine desfășurată.

Care ar fi misiunea agriculturii noastre ca factor de promovare a vieții statului? Două tendințe concomitente ar trebui ca să satisfacă în această situațiune. Prima tendință ar fi, asigurarea în bune condițiuni a hranei populațiunii, iar a doua, întreținerea permanentă a balanței noastre comerciale. Să lămurim puțin aceste două tendințe în înțelesul lor adânc și desăvârșit.

Hrana populațiunii nu este un element cu puțină importanță în viața unui stat. Posibilitatea de a fi găsită cu ușurință, leagă pe om de pământ și-l fixează cu stabilitate spre a putea să contribuie la munca creatoare a națiunii. Hrana populațiunii nu are numai un înțeles strict, direct legat de alimente, ci însușează o caracteristică dinamică prin care se face continuarea vieții din generație în generație. Populațiunea unei țări în plină propășire se înmulțește mereu. Pe zi ce trece deci, agricultura noastră trebuie să facă față unor funcțiuni multiple, dacă vrem să asigurăm progresul economic și național. În această privință posibilitățile noastre sunt departe de a fi epuizate. Țări mult mai puțin fertile dau producțiuni agricole, cari se ridică cu 300—400% peste producțiunea noastră, căci de unde la noi în intervalul 1925—1928 incluziv, am avut un randament mediu la Ha. de cca. 900 kg., în Danemarca el a fost de cca. 2.800 kg., în Belgia de cca. 2.650 kg., în Anglia de cca. 2.200 kg., în Germania de cca. 1.960 kg., în Finlanda de cca. 1.600 kg., în Franța de cca. 1.420 kg., în Ungaria de cca. 1.400 kg. etc. etc. Ne întrec în această privință țări pe cari le considerăm mult înapoiate, ba chiar țări socolite drept țări industriale. O ofensivă agricolă bine îndrumată trebuie să ajungă deci la rezultate numerice de această ordine, dacă vrem să putem spune, că am luptat cu folos.

Cu randamentele mărite la Ha. producțiunea noastră agricolă ar putea susține nu numai posibilitatea de trai a populațiunii, ci ar avea și un rezultat de natură economică multiplă. În primul rând evident că am putea îmbunătăți standardul de viață al țărânului care astăzi este îngrozitor de scăzut. Într'o conferință ținută la Cluj, de dl Ioan Răducanu, rectorul Academiei comerciale din București a arătat că venitul salariatului agricol este de cca. 6.000.— Lei anual în anumite părți ale țării și afirmă că acest salariu al

muncitorului agricol este așa de scăzut, încât nu este o exagerare afirmațiunea, că trăim în epoca de pauperizare a mării majorități a neamului nostru. De ce este așa de scăzut salariul lucrătorului agricol nu este greu de înțeles: proprietarul agricol trebuie să se acomodeze cu acest salariu veniturilor sale, cari sunt foarte neînsemnate. Iar în această situațiune, însuși standardul de viață al proprietarului agricol este redus într'o proporție corespunzătoare. Iată deci ce rezultat mare pentru economia noastră națională, ar reprezenta agricultura pusă pe baze raționale de producție și ridicată astfel la toată capacitatea ei de a susține economică viața națiunii.

Dacă acesta ar fi primul rezultat obținut din ridicarea puterii de producție a agriculturii, nu mai puțin important ar fi corolarul său: fortificarea financiară a țărânimii. O exploatare agricolă cu bune randamente ar însemna și o rentabilitate importantă a acestei ocupațiuni. Această rentabilitate ar face cu puțință o consolidare financiară individuală și ar permite o concentrare de depozite cu ajutorul căreia toată economia națională ar putea fi înviorată. Natural că înviorarea economiei naționale ar deschide noi debușee de muncă, cari ar permite un mare plasament de brațe și astfel plecând dela agricultură am ajunge la un schimb de populație între regiuni, la stratificări sociale sănătoase și la un echilibru moral și material pe care-l urmărește orice ideal politic și național.

Dar am zis că agricultura trebuie să ne asigure și o activitate comercială, adică un schimb de produse cu țările străine. Acest lucru însemnează o producție capabilă de export, ca astfel să ne putem menține activitatea la acelaș nivel din toate punctele de vedere. Schimbul comercial activ cu țările străine însemnează relațiuni sănătoase internaționale și mai presus de toate un aflux de bani în spre interiorul țării, care să alimenteze apoi mașinăria complicată pe care o impune o viață civilizată. În felul acesta un acord complet domnește între forțele de viață naționale și străine și se dezvoltă o capacitate de progres a națiunii care o reconfortează în toate manifestările sale.

Pe această cale concepem noi valorificarea cerealelor. Ea nu trebuie să fie propriu zis un mijloc, ci un scop, un ideal, spre care să tindem cu toate sforțările. Mijloacele nu ne lipsesc și inteligența o avem, trebuesc numai coordonate toate elementele active ale armăturii noastre sufletești și corporale pentruca în scurt timp să ajungem la ținta dorită.

Pe cât de necesară este această acțiune, pe atât este de urgentă. Este suprema oră spre a trece la fapte cari să marcheze o grijă de viitorul nostru național și economic. Să încetăm cu tribulațiunile mo-

mentului, cu sforțările făcute sub povara împrejurărilor. O muncă continuă pusă în sensul celor schițate de noi înseamnă nu numai o valorificare a cerealelor, ci o valorificare a întregii noastre economii, în vederea desăvârșirii și a pregătirii ei pentru un scop, care trebuie să reprezinte punctul nostru de razem în viitor.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Decizia comisiei centrale a timbrului.

1. Conform art. 48 din L. T. și art. 57 din legea accelerării, dacă părțile prezintă acțiuni, opoziții, apeluri, etc. netimbrate, judecătorul este obligat a le primi, fără ca prin aceasta să se poată spune că le-a dat curs cu nesocotirea dispozițiilor art. 35 și 74 din legea timbrului, deoarece ambele texte (art. 42 lit. și 57 legea accelerării) subordonând valabilitatea unor asemenea acte condițiunii plății taxei până la prima zi de înfățișare, aceasta nu s'ar putea concepe *fără primirea lor și citarea părților în instanță*.

2. Prin art. 61 al legii din 1 Mai 1934, cambia dobândind caracter executoriu și posesorul ei având dreptul de a o investi cu formula executorie, o asemenea cerere de investire nu poate fi supusă decât timbrului prevăzut de art. 6, § 12 din lit., iar nu impozitului prevăzut de art. 5, § 1 al aceleiași legi, deoarece pe baza principiului interpretării respective a dispozițiilor fiscale, acest ultim text nu este aplicabil în speță, ci numai cererilor de realizarea creanțelor prin ordin sau mandate de plată și asigurare.

3. Art. 43 din l. t. impunând instanțelor de judecată obligațiunea de a reține și înainta autorităților fiscale actele netimbrate sau insuficient timbrate, de cari părțile se servesc în proces, urmează că din moment ce un contract prelungit este prezentat pentru susținerea pretențiilor unei părți, fără ca el să poarte viza pentru plata impozitului cuvenit fiscoi, atât pentru trecut, cât și pe perioada de prelungire, instanța de judecată nu-i poate da curs decât conformându-se dispozițiilor textului suscitat.

4. Legea timbrului supune la plata impozitului atât contractele scrise, cât și cele verbale de închiriere. În consecință, dacă una din părțile în proces renunță la contractul de închiriere scris netimbrat, prezentat în instanță, judecătorul nu poate admite nici o dovadă pentru stabilirea contractului verbal, ce s'ar pretinde că s'a încheiat, înainte de a se proceda conform art. 43 din legea timbrului.

5. Prin dispoziția introdusă la 1932 în legea timbrului, la art. 5, § 19, legiuitorul a supus — după instanță — la plata taxei de 5 sau 10 Lei, Jurnalul care constată luarea termenului în cunoștință, deci oricare ar fi numărul părților în proces, nu se va percepe decât o singură taxă pentru actul judecătoresc, care constată o atare operație.

6. Legea timbrului consideră ca chirie toate sarcinile impuse chiriașului și care în mod normal ar trebui suportate de locatari.

Așa fiind, când prin contract chiriașul este obligat la plata taxelor de apă, gunoi, etc. cari în realitate nu sunt decât echivalentul serviciilor prestate personal chiriașului, asemenea sarcini nu pot intra în calculul chiriei.

Din contră, cota suportată de stat pentru chiriașii funcționari publici, pe bază de contracte prelungite, nu poate fi considerată decât ca chirie și în consecință va trebui luată în seamă la calculul impozitului la care contractul va fi supus.

7. În principiu timbrul fiecărui act trebuind să fie suportat de acel dela care el emană, opozițiunea pe care debitorul o va face în conformitate cu dispozițiunile art. 63 din legea cambială, nu poate fi supusă decât la timbrul prevăzut pentru asemenea acte și va fi suportat de oponentul, care a introdus-o.

8. Art. 16, § 3 alin. B din legea timbrului scutește de impozite de echivalent, terenurile de cultură parohiale ale culturilor religioase numai până la 6 ha. și sub condițiunea de a fi date spre folosință personală slujitorului cultului pentru completarea salariului lor.

Prin urmare, terenurile, cari nu îndeplinesc această ultimă condițiune, precum și tot ceea ce va depăși suprafața de 6 ha., indiferent de numărul slujitorilor, cărora le este dată spre folosință întrucât legea nu face nici o distincție, nu beneficiază de scutirea de mai sus.

9. Legea timbrului de aviație nu are nici o dispozițiune cu privire la modul de anulare a timbrului emise pe baza ei, iar art. 12 declară comune acestei legi, numai dispozițiunile legii timbrului referitoare la sancțiunile ce urmează a se aplica contraveniențelor săvârșite prin neaplicarea aceluși timbru.

Așa fiind art. 28 din legea timbrului, care dispune că primul cuvânt al conținutului actului sau parte din semnătură trebuie scrisă pe timbru mobil, nu se aplică și timbrului de aviație care poate fi deci anulat în orice mod, iar nu numai în acel indicat de legea timbrului.

Noul regim al devizelor.

În vederea punerii în aplicare a noului regim al devizelor, conform jurnalului Consiliului de miniștri din 10 c., Banca Națională a României a dat serviciilor și sucursalelor sale următoarele instrucțiuni:

Cu începere dela 11 crt., Banca Națională a României va deconta băncilor autorizate contravaloarea mărfurilor exportate, la încasarea devizelor respective în felul următor:

I. Se va alcătui, ca și până acum un singur borderou de decontare, în care se va trece:

a) Valoarea devizei cedate, calculată la cursul oficial. La această sumă se va calcula comisionul de 2°/₁₀₀ convenit băncii autorizate, ca o sumă separată, plus timbrele. Aceste două sume vor forma un prim total;

b) O primă de export, care se va calcula pe același borderou ca o sumă distinctă, prima de export va fi aceea fixată de comisiunea pentru îndrumarea și reglementarea schimburilor cu străinătatea, prin deciziunea Nr. 1 din 10 Iunie 1935, pentru fiecare marfă exportată. Prima se va calcula asupra valorii devizei cedate, socotită la cursul oficial, cum s'a arătat la No. 1 de mai sus.

Această primă va forma pe borderou un al doilea total.

Cele două totaluri se vor aduna și totalul general rezultat va forma suma pe care Banca Națională a României o va achita băncii autorizate drept contravaloarea exportului efectuat.

Pentru stabilirea primei de export ce urmează a se calcula, borderourile de cedare a devizelor prezentate de către băncile autorizate vor fi depuse la serviciul controlului exportului. Acest serviciu va confrunta datele indicate în borderourile băncilor cu declarațiile de export privitoare la mărfurile pentru care se cedează deviza. Serviciul de control al exportului va indica la fiecare sumă de pe borderourile băncilor prima de export ce urmează a se calcula. Borderourile prevăzute cu aceste indicațiuni ale serviciului de control al exportului vor fi predate serviciului plășilor externe, care va calcula primele de plătit și va ordona plata sumelor cuvenite.

Băncile autorizate vor îngriji ca Banca Națională a României să fie la timp informată, odată cu creditarea devizelor cedate, despre exportul la care se referă suma încasată, ele rămânând responsabile de

orice întârziere, care s'ar produce din cauza acestei lipse de informație sau informațiuni neexacte.

II. Primele de export se vor plăti la următoarele categorii de devize:

1. La valoarea exporturilor efectuate după 11 Martie 1935, care se vor încasa cu începere dela 11 Iunie 1935 și vor fi liberate în următoarele devize:

Franci francezi, Franci elvețieni, Lire italiene, Pesetas, Franci belgieni, Florini olandezi, Lire sterline, egiptene sau palestiniene, Dolari U. S. A. sau canadieni, Coroane cehoslovace, Coroane daneze, norvegiene și suedeze, libere sau în cont de clearing.

2. La valoarea exporturilor de produse de categorie a II. efectuate între 1 Noembrie 1934—10 Martie 1935, care se vor încasa cu începere dela 11 Iunie 1935 și care vor fi libelare în devizele arătate la punctul 1) de mai sus

3. La devizele încasate înainte de 11 Iunie 1935 și care aveau dreptul la negociere conform decretelor din 1 Noembrie 1934 și 7 Martie 1935 și care nu au fost puse la dispoziția exportatorilor spre negociere.

III. Se acordă un termen de 10 zile, dela fixarea primelor de export de către comisiune, tuturor exportatorilor cărora li s'au pus la dispoziție prin bănci cote de devize spre negociere către cei autorizați, și cărora nu le-a expirat termenul de negociere spre a prezenta Băncii Naționale, pentru executare, încheierile făcute de ei.

IV. La devizele și valutele ce vor fi cedate de particulari în conformitate cu regulile în vigoare, se va plăti o primă uniformă de 30°/₁₀₀.

V. Devizele puse la dispoziția importatorilor sau particularilor pentru plăți de importuri până la data de 11 Iunie se vor deconta la cursurile în vigoare până la această dată și conform aprobărilor respective.

Cu începere dela 11 Iunie 1935 toate devizele vor pune la dispoziția importatorilor și particularilor cu o primă de import de 44°/₁₀₀, conform deciziunii comisiunii pentru îndrumarea și reglementarea schimburilor cu străinătatea.

Studentșilor li se pun la dispoziție, până la 15 Iulie crt., devizele aprobate de comisiunea specială, cu o primă de 10°/₁₀₀.

VI. Vărsămintele în conturile de clearing se vor primi, cu începere dela data de 11 Iunie 1935, cu un plus de 44°/₁₀₀, calculat la valoarea mărfii de plată socotită la cursul oficial de vânzare al Băncii Naționale a României.

BANCA „BERZAVA” S. A., REȘIȚA.

CONVOCARE.

În baza art. 16 din Statute domnii acționari ai Băncii „Berzava”, societate anonimă din Reșița, sunt invitați la

a XXII -a adunare generală ordinară,

care se va ține în Reșița la 22 Iunie 1935, ora 3 p. m., în localul institutului cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării generale, numirea secretarului și a doi acționari pentru verificarea procesului verbal;
2. Prezentarea Bilanțului și a contului Profit și Pierdere pe 1934;
3. Raportul Consiliului de Ad-ție și a Comitetului de Censori. Darea absolutului pe 1934;
4. Alegerea de noi membrii în Consiliul de Administrație și Comitetul de Censori;
5. Propuneri în sensul statutelor.

În lipsa acționarilor receruși, adunarea generală în sensul art. 24 din statute se va ține la 30 Iunie 1935, în localul și timpul indicat.

Consiliul de administrație.

NB. Domnii acționari cari doresc a participa la adunarea generală sunt rugați să depună acțiunile cu cupoanele neex-prate la casa institutului în Reșița, cu două zile înainte de ziua adunării generale.

Activ.		Contul Bilanț, încheiat la 31 Decembrie 1934.		Pasiv.	
	Lei	b.		Lei	b.
Cassa	179.838	—	Capital	1.000.000	—
Portofoliu scont (debitori beneficiind de legea lichidării datoriiilor din 7, IV 1934)	5.325.415	—	Fond de rezervă	500.000	—
Ef. Reescontate	1.840.500	—	Intrebuințat pt. acop. pierd. parțiale	500.000	—
Diverse Acțiuni	32.400	—	Depuneri spre fructificare (cota rămasă după reducere)	6.694.253	—
Diverse Ct. Debitoare	382.172	—	Ang. pentru Ef. Reescontate	1.840.500	—
Imobile	2.750.000	—	Diverse Ct. Creditoare	626.987	—
Mobilier	20.000	—	Fond pt. acop. pierderilor din conversiune	446.016	—
Pierdere	855.423	—	Impozite restante	142.572	—
Minus: Fond de rezervă pt. acop. pierd. parțială	500.000	—	Dobânzi reportate	153.420	—
Pierdere reportată pe 1935	355.423	—			
	10.903.748	—		10.903.748	—

Debit.		Contul Profit și Pierdere încheiat la 31 Decembrie 1934.		Credit.	
	Lei	b.		Lei	b.
Dobânzi plătite	27.922	—	Dobânzi, beneficii div. și Chirii	2.829.907	—
Salarii	136.500	—	Pierdere	855.423	—
Impozite plătite	61.840	—			
Pierdere la diverse acțiuni	110.542	—			
Pierdere prin deprecierea imobilelor	3.250.000	—			
Cheltuieli de Ad-ție	98.526	—			
	3.683.330	—		3.683.330	—

Reșița, la 31 Decembrie 1934.

Pentru contabilitate: Vasile Jarcu, contabil autorizat.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Axente Mureșan, președinte, contabil-expert.

Ing. Vasile Borda.

Albert Stmic.

Ioan Măxer.

Eugen Crenianu.

Simic Aurel.

Subsemnatul Comitet de Censori am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și consonanță cu registrele institutului.

Reșița, la 19 Aprilie 1935.

Isidor Tatariu, președinte, contabil-expert.

Petru Bernau.

Vasile Petrovici.